

MANUÁL

ETABLOVÁNÍ
INTERDISCIPLINÁRNÍ
SPOLUPRÁCE

při rozhodování ve věcech péče soudu o nezletilé

inspirováno cochemskou praxí

PŘEDMLUVA

Vážení odborníci,

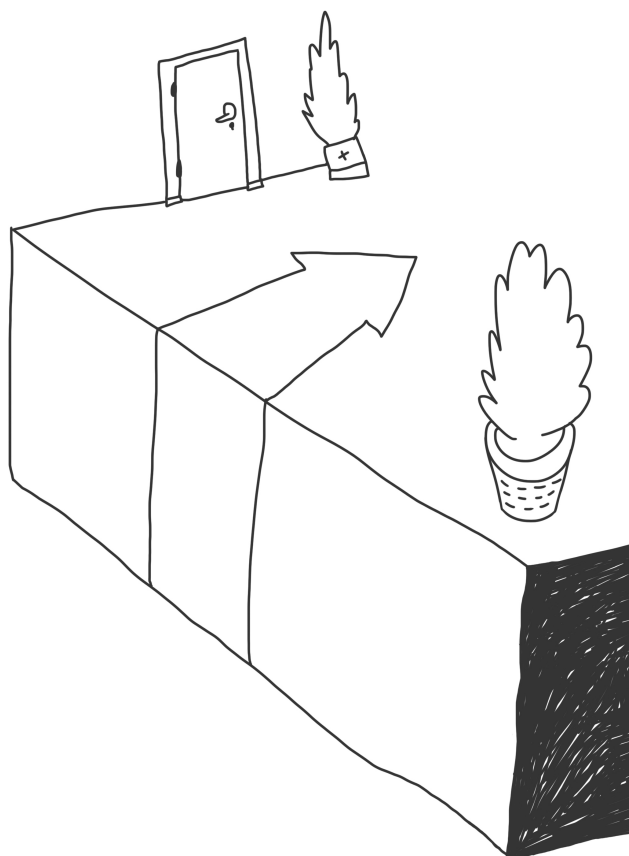
soudci, pracovníci OSPODů, advokáti, mediátoři, psychologové a sociální pracovníci z poraden pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, pracovníci neziskových organizací,...

Tento manuál vznikl v rámci projektu podpořeného nadací Sirius právě pro vás! Pro odborníky, kteří chtějí pozměnit způsob své práce a změnit smýšlení a přístup k řešení opatrovnických sporů. Kvůli dětem, kterých se rozvod/rozchod týká, kvůli jejich rodičům, kteří jsou pro děti těmi nejdůležitějšími osobami a také kvůli sobě samým. Aby vás těšilo dělat svou práci, abyste zažívali spolu s dětmi a rodiči úspěchy v řešení jedné z nejtěžších životních situací, abyste mohli být spokojení.

Tento manuál přináší odpovědi na otázky PROČ? - je změna potřebná a nutná? CO? - tato změna bude znamenat pro vás a vaše kolegy? JAK? - tuto změnu uvést v život právě na vašem pracovišti, ve vašem městě.

Děkuji, že máte vůli jej číst a šířit dál.

Markéta Nováková
zakladatelka Cochem.cz, z.s.

PROČ?

Kvůli dětem a protože, chci-li pomoci jim, musím nejdříve nebo současně pomoci jejich rodičům. Opřu-li se o názor odborníků psychologů, pak naprostá většina rodičů je schopná pečovat o své děti. Není tedy důvodu, aby dítě po rozvodu/rozchodu jednoho rodiče ztrácelo nebo byla jeho role v životě dítěte nějak omezena nebo umenšena.

NENÍ DŮVOD, ABY DÍTĚ ROZVODEM/ROZCHODEM ZTRATILO JEDNOHO RODIČE ani ne bezprostředně, ani postupně (např. vlivem manipulace dítěte jednoho z nich, znesnadňováním kontaktu apod.).

To je základní premisa a nejtěžší úkol - změnit smýšlení celé společnosti v souladu s výše uvedeným. Zejména rozvádějících se/rozcházejících rodičů, kteří si často nejsou vědomi základního faktu, že mají **SPOLEČNOU RODIČOVSKOU ODPOVĚDNOST** a budou se muset o významných věcech týkajících se dítěte (např. vzdělávání, zdraví aj.) domlouvat spolu a doufejme, že s přibývajícím věkem dítěte také s ním, až do dosažení jeho zletilosti.

Magických 80% - častým argumentem soudů bývá, že 80% případů vyřeší dohodou rodičů a v době kratší než 6 měsíců. Zdálo by se, že změna tedy není potřebná, protože se bavíme o vysokém procentu úspěšnosti,

ALE:

- nikdo nesleduje, jakou “trvanlivost” tyto dohody nebo tato rozhodnutí mají (tedy kolik z těchto případů je znovu otevřeno, protože rodiče v praxi dohodu neumí realizovat nebo se se soudním rozhodnutím nesmíří
- průběh opatrovnického řízení je přímo ovlivněn postupem soudu a OSPOD a kvalitou odvedené práce obou institucí, přičemž je potřeba zohlednit mnoho dílčích faktorů jako “historické” zatížení soudu, regionálně podmíněné zatížení OSPOD aj. - v celé ČR panuje velká roztržštěnost a nejednotnost postupu v rámci daných profesí
- ve zbylých 20% jsou také děti! I ony mají právo na zajištění podpory, pomoci a my jako společnost jsme povinni nenechat je napospas systému. I ony mají právo žít, nejen přežívat
- jako dospělí v řešení rodičovského konfliktu prostě selháváme: v první řadě rodiče samotní, když nejsou schopni svou rodičovskou odpovědnost společně realizovat, dále jako odborníci zapojení do řešení, když neumíme jednomu rodiči pomoci zapojit do řešení i toho druhého

V ČEM JE PROBLÉM?

Problematické je rutinní nastavení systému v řešení rodičovského sporu, které přímo i nepřímo vede rodiče k tomu, aby spor vedli a snažili se z něj vyjít, jako "ten lepší rodič".

POZICE RODIČE:

Do doby než se začne řešit úprava poměrů dítěte pro rozvodu/rozchodu je dobrým rodičem. Stát (ať už v roli jakékoliv instituce) nezpochybňuje jeho rodičovské kompetence, nekontroluje, v jakém prostředí své dítě vychovává, nešetří, nehodnotí a nesrovnává. Jakmile tato situace nadejde, je rodič nucen obhajovat se coby dobrý a způsobilý rodič a dokonce by měl ze srovnání vyjít jako ten lepší, chce-li o své dítě dále pečovat, vychovávat jej, trávit s ním svůj čas. Takový přístup ke smířcímu řešení nevybízí.

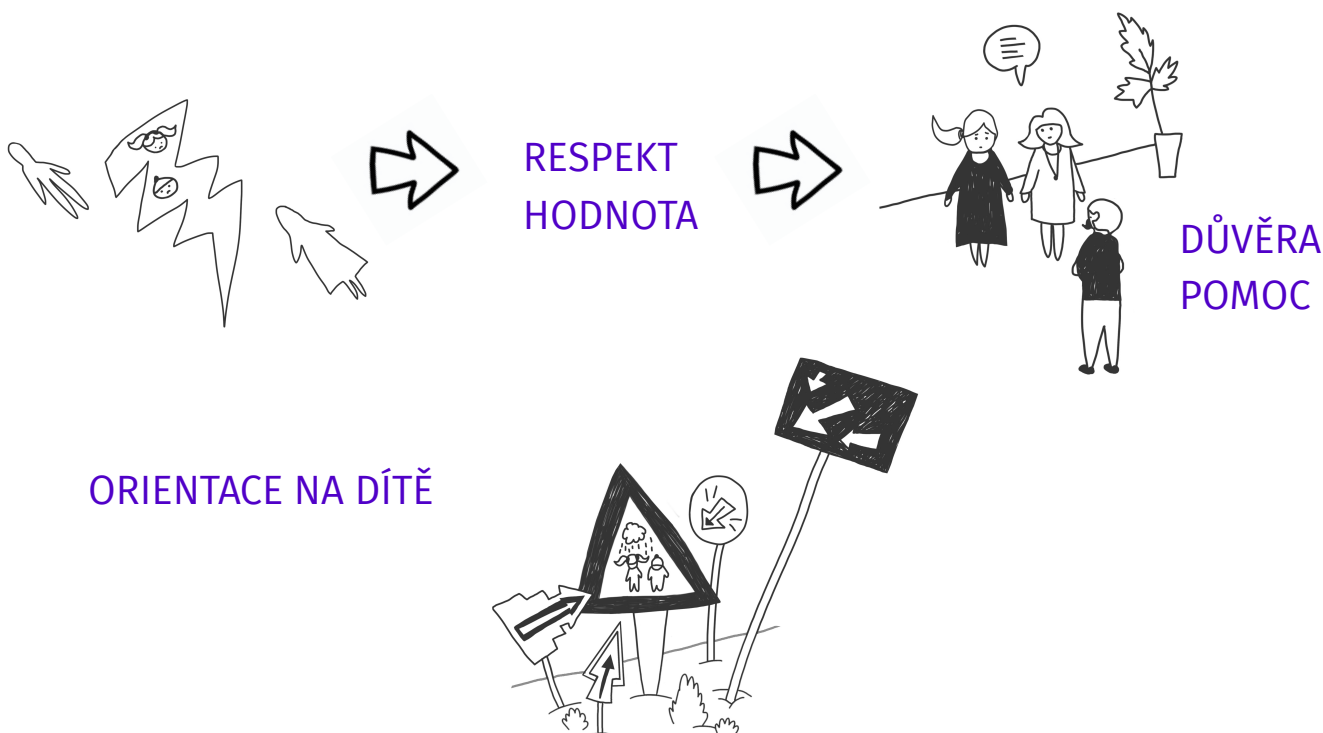
RODIČE POTŘEBUJÍ:

RESPEKT - potřebují být respektováni ve své rodičovské roli = oba jste důležití pro své dítě, oba máte v jeho životě místo

DŮVĚRU - věříme, že svůj konflikt zvládnete vyřešit

POMOC - pomůžeme vám naučit se domlouvat v zájmu vašeho společného dítěte

ZPLNOMOCNIT K ZNOVUPŘEVZETÍ SPOLEČNÉ RODIČOVSKÉ ODPOVĚDNOSTI - rozhodnutí je na vás

POZICE STÁTU:

Stát zasahuje do řešení situace v podobě soudu a OSPOD, aby chránil zájem dítěte. Hodnotí rodiče, kteří se ocitají v krizové životní situaci a bojují o to nejpodstatnější v jejich životě (své děti) a dle toho také vypadá jejich chování a jejich útočné strategie a nakonec vybírá nikoliv to nejlepší v zájmu dítěte, ale nezbyde mu, než zvolit to nejmenší zlo. Bez alespoň minimální vůle rodičů dohodnout se nebo se podřídit exekutivnímu rozhodnutí soudu, nezmuže stát vůbec nic. Nedokáže dítěti bez přispění rodičů zajistit ochranu jeho nejlepšího zájmu. Důkazem toho jsou případy, kdy opatrovnické řízení končí zletilostí dítěte, předběžná opatření se stanou "řešením" na několik let a nárůst křivých obvinění jako nasazení ničivějších zbraní.

NEUMÍME:

- zapojit oba rodiče do řešení jejich konfliktu
- šetříme, porovnáváme - zakládáme na konflikt
- vyrábíme řadu písemností - zakládáme na konflikt (prostor k manipulacím a misinterpretacím)
- jsme neefektivní v postupu v práci s rodiči - chybí koordinace a tlak na rodiče
- nejdeme příkladem (profese spolu nekomunikují, mnohdy se nerespektují)
- neumíme pracovat s participací dítěte

BAVÍME SE PĚKNĚ O NEPĚKNÝCH VĚCECH - ALIBISMUS A PŘENÁŠENÍ ODPOVĚDNOSTI.

Jak soudci, tak i pracovníci OSPODů jsou si vědomi možných dopadů rozpadu rodiny na dítě, tedy hlavně nezvládnutí této situace jeho rodiči. Přesto je poměrně častým jevem určitý alibismus v jednání s rodiči, kdy se soudce nebo pracovník OSPOD obává asertivního jednání. "To se nestydíte, hodit mi své dítě na soudcovský stůl jako kus masa o kterém mám rozhodnout? Já Vaše dítě neznám, nikdy mi na něm nebude záležet tak, jako Vám a mám o něm rozhodovat?" - To jsou slova a ve zkratce vyjádřený přístup k rodičům, Jürgena Rudolpha, prvního soudce, který začal aplikovat tzv. cochemskou praxi. Stejně tak otázky stěhování rodičů na velké vzdálenosti od sebe, přihlášení ke školní docházce bez vědomí druhého rodiče aj. jsou témata, která jsou rodičům podávána v obalu. Pro předcházení takových situací se dělá málo, ex-post řešení takové situace často nahrává tomu rodiči, který dítě využívá jako prostředek boje s druhým rodičem a zneužívá tak práva plynoucí z rodičovské odpovědnosti. Velmi časté je zneužívání pracovníků OSPOD ve smyslu přenášení odpovědnosti, kdy má OSPOD v roli spojky zprostředkovávat komunikaci mezi rodiči. Na obranu rodičů je nutno říci, že ten z nich, který by se domlouvat chtěl a je i ochoten přizpůsobovat se potřebám dítěte, zůstane často bez pomoci - neumíme zapojit 2. - toho méně motivovaného rodiče.

CO JE COCHEMSKÁ PRAXE - INTERDISCIPLINÁRNÍ SPOLUPRÁCE?

MÍSTO NAROZENÍ: COCHEM

Cochemská praxe je postup v řešení opatrovnických sporů týkajících se úpravy péče o dítě po rozvodu/rozchodu, který vznikl čistě z potřeby, spontánně a jakoby “navzdory” stávajícímu systému. Tato praxe se narodila z nedostatku komunikace, předsudků a vzájemného osočování mezi zástupci profesí působících v regionu soudu Amtsgericht Cochem. Téměř každá z profesí měla jasnou představu o tom, jak by měla ta jiná dělat věci jinak a lépe (pozn. autora: jak podobné chování mezi rodiči ve sporu), aby jí nekazila práci s rodiči. Došlo k minikonferenci, na které si zástupci těchto profesí (Amtsgericht Cochem (okr. soud), Jugendamt Cochem-Zell (OSPOD), soudní znalkyně, advokáti) vyříkali své předsudky, sdělili své frustrace a také potřeby, aby jejich práce mohla být úspěšnější. Společným zájmem všech bylo skutečně ochránit zájem dítěte, který si v minimalistické podobě definovali jako fakt, že oba rodiče v životě dítěte i po rozvodu zůstanou a budou nějak obstojně fungovat, jako rozdělená rodina. Začali se pravidelně scházet - aby se zlepšila komunikace mezi nimi, začali se navzájem seznamovat a představovat každý svou profesi - aby pochopili důvody, proč tak ten druhý postupuje, dozvěděli se něco z jeho oboru a začali se vzájemně respektovat. Společně nastavili postup, který jim zaručil efektivitu, významně zkrátil období sporu mezi rodiči, umožnil sladit své výkony tak, aby každá profese uplatnila své kompetence v pravou chvíli a v pravé míře.

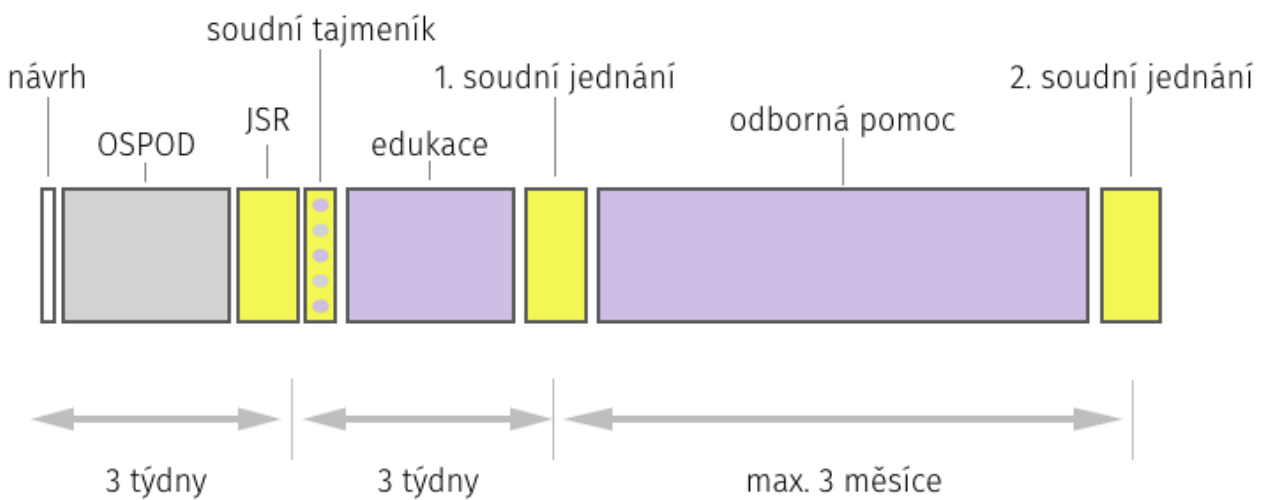
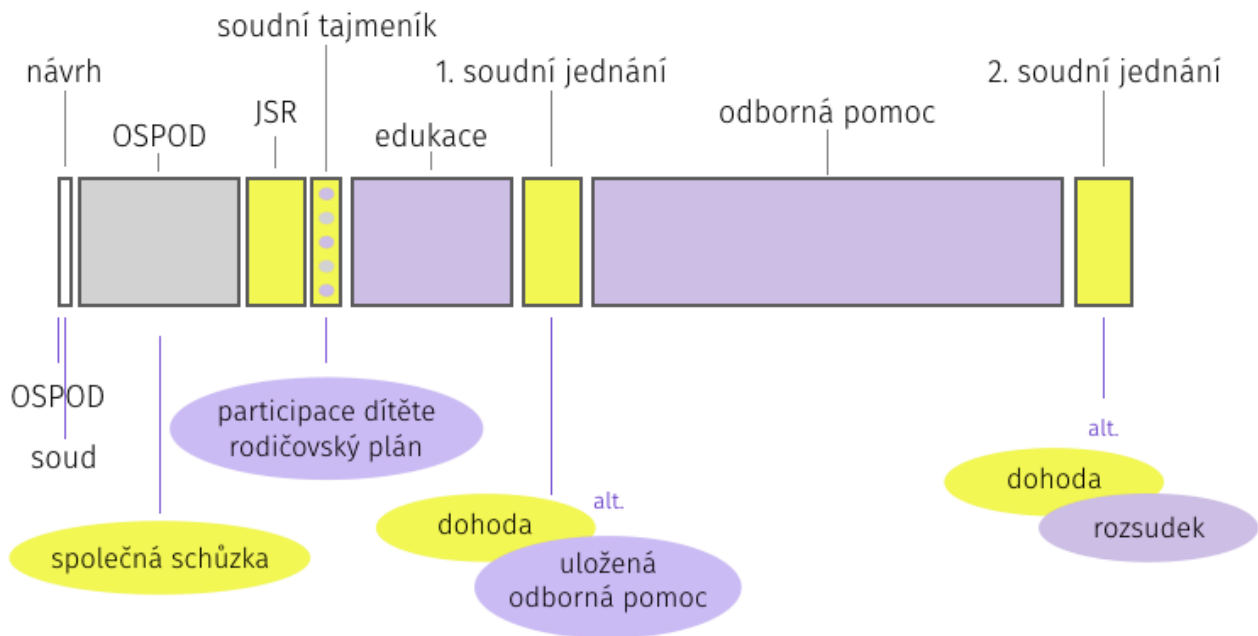
CO TO TEDY JE?

Jde o standardizovaný postup, ve kterém jsou jasně dané role, povinnosti a závazky ve vztahu ke všem profesím, účastnícím se opatrovnického sporu. Je také jasně daný časový rámec, aby bylo možné udržet fokus na řešení a dosažení cíle. Tento postup funguje na základě vzájemné aktivní spolupráce profesí, která zaručuje provázanost, efektivitu a flexibilitu. Jde o koordinovaný postup - každá z profesí ví, kdy do řešení rodičovského konfliktu vstupuje a jak má její vstup vypadat. Jde o funkční řešení opatrovnických sporů, které je zaměřené na práci s rodiči s cílem naučit je komunikovat na rodičovské úrovni.

PRINCIPY

- rozhodnutí patří v prvé řadě do rukou rodičů, stejně tak jako odpovědnost za život jejich dítěte
- všechny profese jsou si rovny, jejich příspěvek k řešení je rovnocenné
- respekt, komunikace, orientace na perspektivu dítěte - jsou důležité jak pro rodiče (a mezi nimi), tak pro všechny zástupce profesí (a musí fungovat i mezi nimi)
- výkon jednotlivých profesí musí být koordinovaný - jde o aktivní spolupráci, pravidelná setkávání

POSTUP

DEESKALACE SPORU

CO VYHROCUJE SPOR?

- atmosféra strachu a nejistoty (Jak to se mnou bude? Budu ještě dítě vídat? Změní se můj životní standard? Jak uživím sebe a dítě? Bude mít to dítě vůbec něco ze mě, nebo mě o něj úplně připraví?...)
- dostatek času na výměnu sms a e-mailů, sepisování návrhů a protinávrhů - vše čteno optikou ve sporu, tedy tím nejextrémnějším, nejdramatičtějším způsobem - odpověď nebo protinávrh musí přijít ještě s něčím extrémnějším, dramatičtějším
- dostatek času na uzavírání koalic, aliancí, šikování rodinných příslušníků

Tedy budování zákopů, stavění neproniknutelných zdí a natahování ostnatého drátu - v takové situaci pak rodičům říkáme, buďte rozumní a dohodněte se. Dostatek času nabízí také možnosti programovat dítě, manipulovat, znechutit druhého rodiče, přehlásit trvalé bydliště a přihlásit na jinou školu - bez vědomí druhého rodiče,...

V začátku sporu je tedy velmi důležitá rychlost pro vstup do sporu a následnou deeskalaci:

- OBA jste pro dítě důležití, nemusíte se bát, že o něj přijdete
- Musíte se chovat v zájmu svého dítěte - víte jaké důsledky na něj Váš rozvod má? Víte jak se cítí, co by si přálo, co by teď potřebovalo? = orientace na perspektivu dítěte
- To Vy se musíte primárně přizpůsobit potřebám dítěte. Rozbíváte mu rodinu, jste povinni mu zajistit co nejmenší ztráty. Vy nesete v první řadě povinnosti, Vaše dítě v první řadě práva! Odklon od „já jako rodič chci, já mám právo“ k tomu – „moje dítě potřebuje, moje dítě má právo na oba rodiče, dětství bez toho, aby bylo zatěžováno partnerským/rodičovským konfliktem“.

UKÁZKA Z WEBU www.pravonarodice.cz :

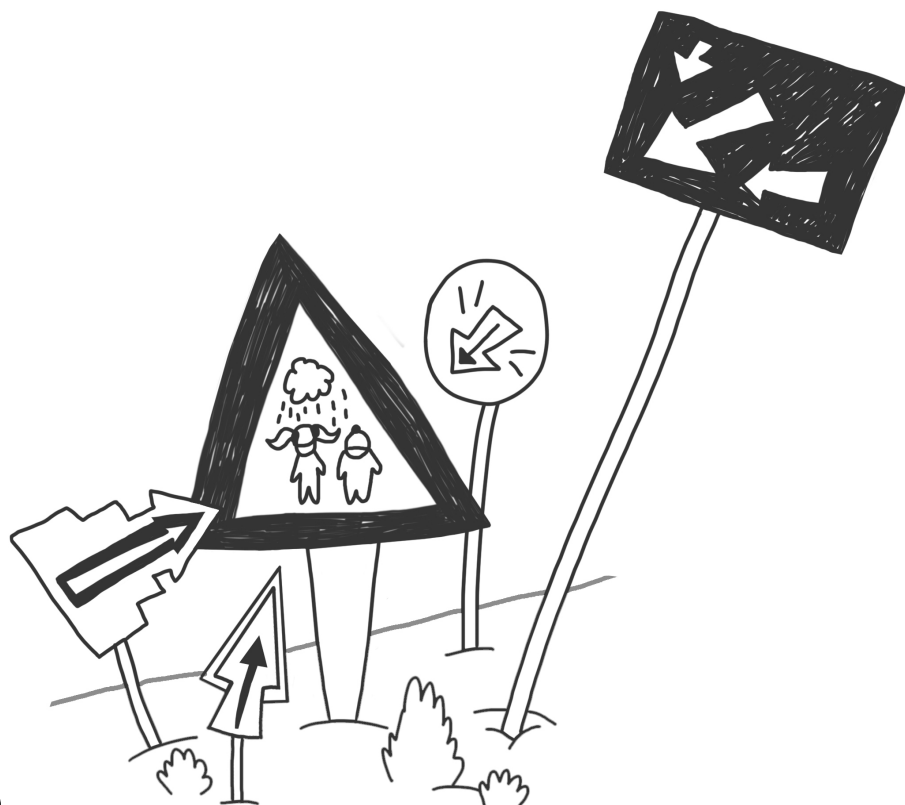
O co jde rodičům ve sporu o určení úpravy poměrů dítěte po rozvodu?¹

- Mají strach, že ztratí své dítě.
- Mají strach, že nebudou mít dostatečný prostor, aby dítěti vštípili pro ně důležité hodnoty, zásady, aby se mohli dostatečně podílet na výchově, vést dítě k zálibám, které jsou jim blízké, aby mohli dostatečně naplňovat svou rodičovskou roli.
- Chtějí mít pod kontrolou finanční prostředky, které dítěti v rámci placení výživného poskytují. Chtějí rozhodovat o tom, na co budou tyto prostředky vynaloženy.
- Bojí se manipulace dítěte proti své osobě ze strany druhého rodiče.
- Přestali mít druhého rodiče svého dítěte rádi, přestali si ho vážit nedokážou v něm vidět vhodného rodiče pro své dítě. Na základě toho, jak se zachoval, jak se v něm druhý rodič zklamal, jak ublížil a protože pro ní/něj už není vhodným životním partnerem.

Rodiče, poslouchejte!

Tím nejzásadnějším problémem na straně rodičů je, že se prvotně zajímají o sebe - nikoliv o své dítě. A o svá práva (na dítě) - nikoliv své povinnosti vůči dítěti! Je to pochopitelné, ale nelze se s tím spokojit.

¹ Text a obrázek ze stránky: ww

JAK NA TO?

Rodiče potřebují “třetí osobu”, která jim umožní bez ztráty tváře (bez toho, aniž by se jeden nebo druhý musel snížit), začít se domlouvat. Předmětem domluvy nesmí být JÁ a TY, ale Maruška, Helenka, Honzík, Pepík,... = jejich společné dítě. Nedomlouvají se kvůli sobě, ale kvůli dítěti. Pro děti jsme ochotni udělat téměř cokoliv.

CO POTŘEBUJÍ RODIČE:

- respekt
- hodnotu (tedy uznání - jste dobrá matka, jste dobrý otec - nebo můžete jimi být, když...)
- důvěru (zvládnete se domlouvat)
- orientaci na dítě a jeho potřeby

CO POTŘEBUJÍ PROFESE:

- deklarovat nestrannost (resp. jsme na straně dítěte)
- vytvořit atmosféru pro domlouvání se
- vytvořit tlak (v zájmu dítěte se prostě domluvit musíte)
- orientovat rodiče na perspektivu dítěte
- zajistit dostupnost a kvalitu poradenských služeb, mediace

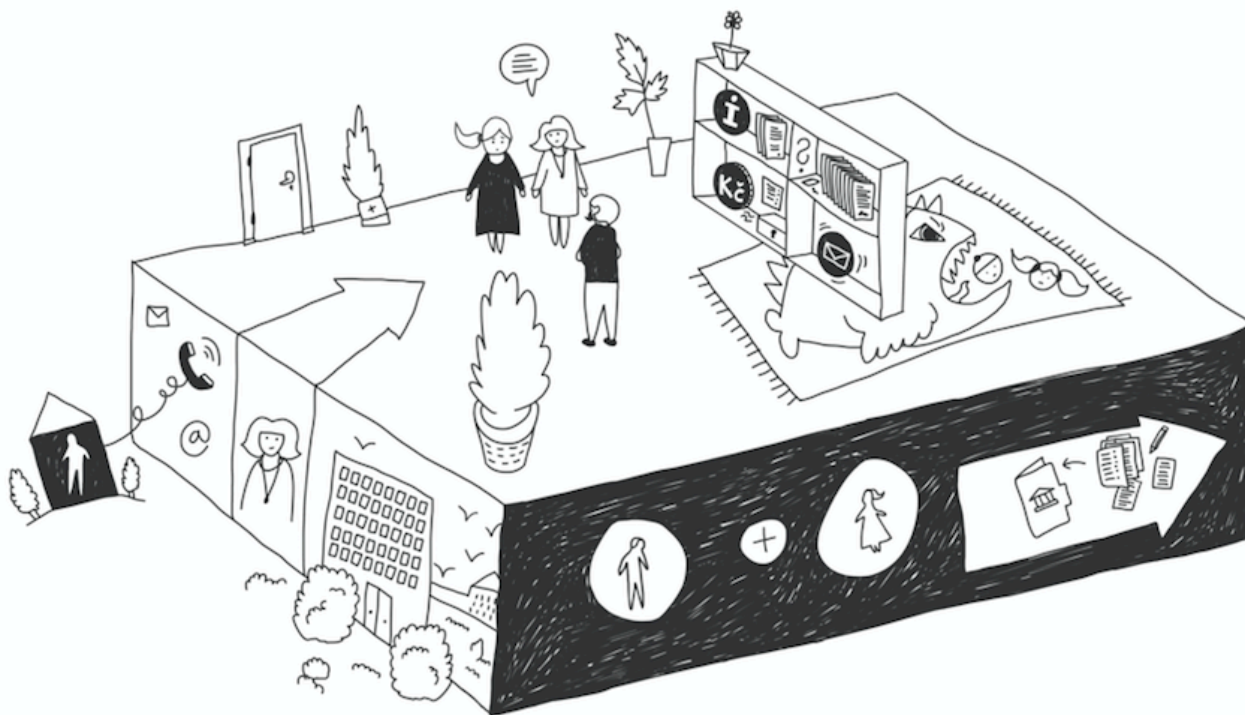
NÁSTROJE

KRÁTKÉ LHŮTY V ZAČÁTKU SPORU:

- do 3 týdnů od podání návrhu - jiný soudní rok, kterému předchází společná schůzka rodičů na OSPOD
- do 3 týdnů od jiného soudního roku - 1. soudní jednání, intenzivní edukace rodičů v rámci poskytnuté odborné pomoci
- do 3 týdnů od 1. soudního jednání - 1. termíny v nařízené poradenské péči

Poměrně krátké lhůty umožní deescalovat spor v začátku, pomáhají vytvářet pozitivní tlak na rodiče a uvědomění si faktu, že pokud to nezvládnou sami, budou muset vyhledat odbornou pomoc (buď dobrovolně, nebo jim bude nařízena). Nejde o nátlak, “vyrazit” z rodičů dohodu v co nejkratším čase. Jde o rychlé vytvoření klima pro domlouvání se a rychlé zajištění vhodné poradenské péče pro oba rodiče.

SPOLEČNÁ SCHŮZKA OSPOD S OBĚMA RODIČI:

- deklarovat nestrannost (resp. jsme na straně dítěte)
- vytvořit atmosféru pro domlouvání se

Ať už rodiče “napadnou” do systému přes podání návrhu (tedy přes soud) nebo kontaktuje jeden z nich OSPOD, je třeba realizovat společnou schůzku na OSPOD. Mezi soudem a OSPODem musí být v tomto ohledu nastavená pravidla komunikace. Kdo dá komu a do kdy vědět, že je tu nový “případ”. OSPOD musí dostat od soudu informace a oslovit oba rodiče, pozvat je ke společné schůzce na OSPOD nebo, pokud jej osloví jen jeden z rodičů, přizvat ke společné schůzce toho druhého. Argumentovat lze tím, že věc se týká obou rodičů, je tedy nutná jejich společná schůzka (praxe ukazuje, že toto opatření rodiče spíše uvítají a i zpětně jej hodnotí kladně, problém, že by jeden z rodičů nechtěl přijít je spíše ojedinělý).

Tím, že jsou od prvního kontaktu přítomní oba rodiče, stává se OSPOD pro oba relevantním partnerem. Navíc informuje rodiče o postupu řízení a může dát i velmi jasnou představu časového rámce. Jde totiž o koordinovaný postup, kteří všichni dodržují tak, jak se dohodli a jak jej nastavili.

TLAK NA RODIČE:

- vytvořit tlak (v zájmu dítěte se prostě domluvit musíte)

Rodiče se ocitají v krizové situaci. Zcela přirozeně řeší sebe, otázky týkající se svého dalšího života, koncentrovat se na zájem dítěte, připouštět si svou odpovědnost a sebekriticky vnímat, jak se na dítěti již

jejich rozvod podepisuje, je pro ně velmi těžké. Potřebují autoritu, která je laskavě, ale důrazně a důsledně (s ohledem na zájem dítěte), touto situací provede. Fakt, že se musí dříve či později domluvit a naučit se domlouvat pro budoucnost, se nad nimi musí od samého začátku řízení vznášet a musí tento tlak oba neustále pocítovat. Jak toho dosáhnout:

- **jednotné informace** (ze všech míst (soud, OSPOD, poradna, advokáti, mediátoři) musí zaznívat jednotné informace o postupu a přístupu k řešení rodičovského sporu), využít lze třeba také informační leták jako mají např. u OS v Novém Jičíně a OS v Mostě
- **živý příklad** (i my, zástupci profesí se respektujeme, komunikujeme spolu, i vy to zvládnete)

ORIENTACE RODIČŮ NA PERSPEKTIVU DÍTĚTE:

- [20 proseb dětí²](#)
- [Rodiče, nerozvádějte se s námi³](#)
- www.pravonarodice.cz
- **edukace rodičů**

V práci s rodiči je třeba “zviditelnit” jejich dítě. Nebát se rodiče konfrontovat s možnými dopady rozvodu na dítě, s výchovnými problémy, které (pokud rozvod nezvládnou) se s velkou jistotou dříve či později dostaví. Podrobněji a erudovaněji to mohou učinit psychologové, zapojení do řešení rodičovského sporu (i v roli soudních znalců). I ostatním profesím se nabízí podpurné nástroje, jak rodiče na perspektivu dítěte orientovat.

MILÁ MAMINKO A MILÝ TATÍNKU,

1.

Nikdy nezapomeňte jsem dítětem vás obou. Mám teď sice jen jednoho rodiče, u kterého převážně bydlím, a který se o mě většinu času stará. Ale druhého rodiče potřebuji úplně stejně.

2.

Nectejte se mě, koho z vás mám

4.

Mluvte spolu jako dospělí lidé. Ale mluvíte spolu. Nepoužívejte mě jako posílka mezi vámi – a už vůbec ne se zprávami, které toho druhého zarmoutí nebo rozčílí.

5.

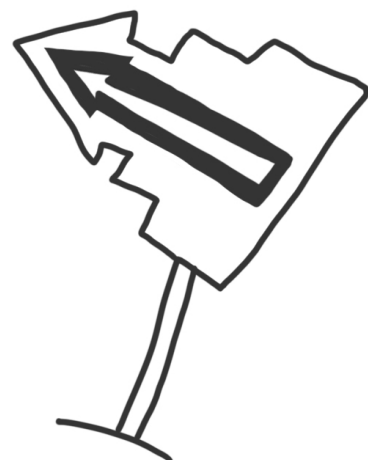
Nebudte smutní, když odcházím

7.

Nebudte zklamaní nebo se nezlobte, když se vám neháším v době, kdy jsem s druhým rodičem. Mám teď dva domovy. A ty musíš dobře oddělovat – jinak bych se ve svém životě už ale vůbec nevyznal.

8.

Neofedávejte si mě u druhého

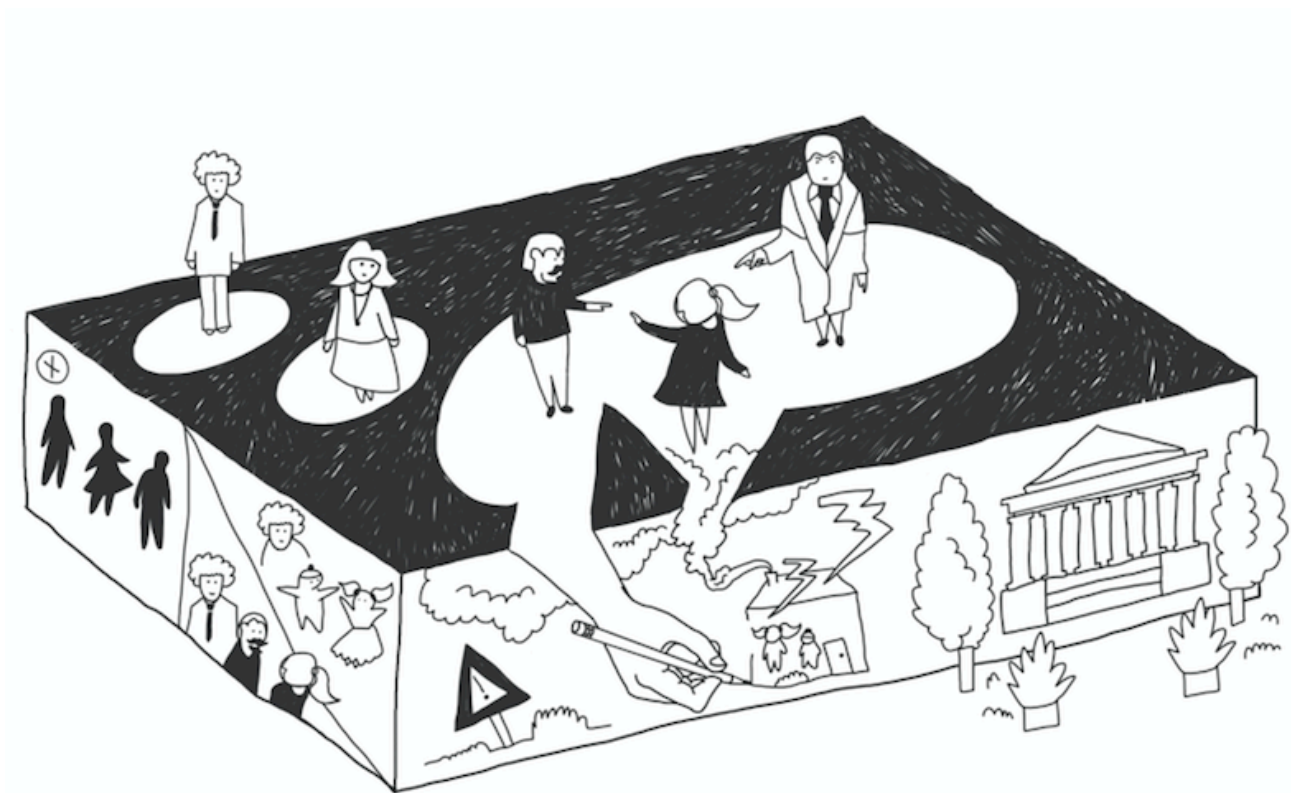
² ke stažení na: <http://www.pravonarodice.cz/images/pravonarodice/PDF-20-proseb-korekce.pdf>

³ ke stažení na: <http://www.vztahove-poradenstvi.cz/wp-content/uploads/2017/03/2.-brožura-mediace.pdf>

JINÝ SOUDNÍ ROK:

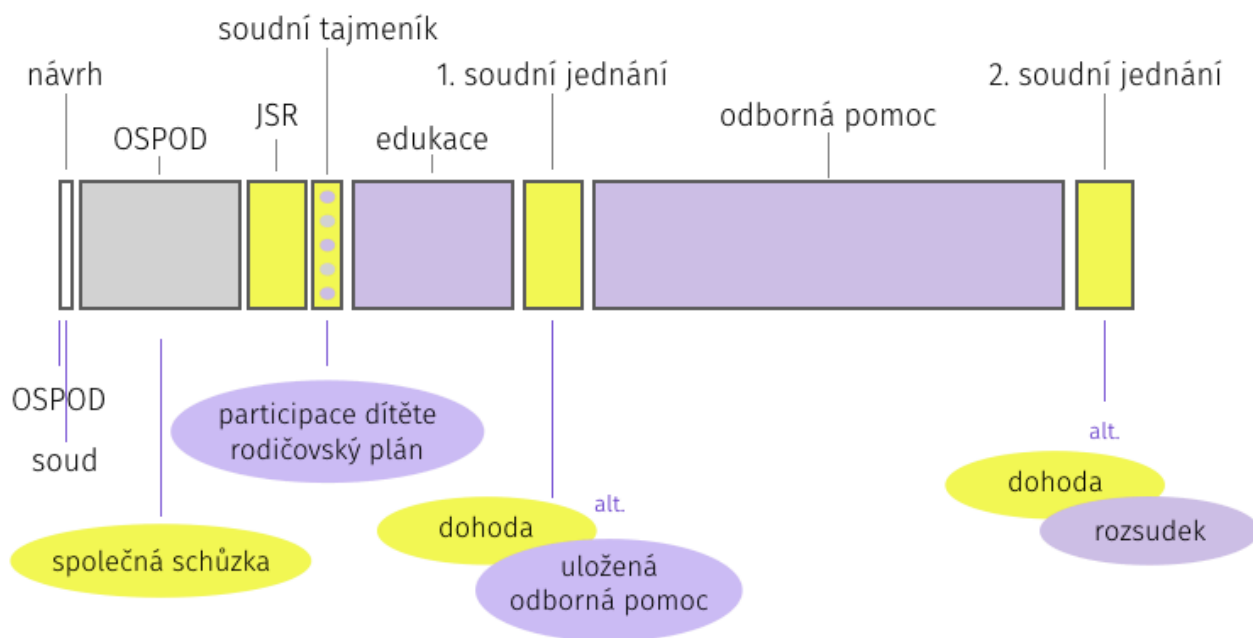
- umožňuje **neformální setkání**
- soudce potvrzuje informace od OSPODu (o postupu, o přístupu)
- rodičům dochází, že se opravdu budou muset domlouvat, že pokud to nezvládnou sami, odborné pomoci se nevyhnou
- soudce může deklarovat, že **rodičovské kompetence bude posuzovat především dle vůle rodičů dohodnout se v zájmu dítěte a z jejich chování** (na OSPODu, na Jiném soudním roku, apod.)
- oznámení o možnosti zpětvzetí návrhu a řešení dohodou
- prostor pro **edukaci rodičů**

Institut Jiného soudního roku přináší velké výhody při aplikaci interdisciplinární spolupráce. Zdálo by se, že jde o jedno jednání navíc a tedy větší zátěž. Opak je pravdou, může významně přispět ke zkrácení celého řízení. Průběh jiného soudního roku je méně formální, umožní zapojení rodičů do procesu rozhodování o svém dítěti, převzetí rodičovské odpovědnosti za osud svého dítěte. Soudce jasně uplatňuje svou autoritu a dává rodičům na srozuměnou, že jejich rodičovské kompetence bude hodnotit dle toho, jak jsou ochotni se aktivně podílet na hledání řešení kvůli svému dítěti. A rodiče jeho autoritu respektují. Celý proces se zefektivňuje.

KOORDINACE POSTUPU:

Postup jednotlivých profesí v opatrovnickém řízení je potřeba sladit. Díky koordinaci vstupuje do řešení rodičovského sporu vždy právě ta profese, jejíž přínos je v tu danou fázi nejpotřebnější. Zároveň mohou zástupci všech profesí vyvíjet společně tlak na rodiče podáváním jednotných informací. Při minimalizaci časového vstupu dochází k maximálnímu efektu. To platí zejména u soudců, OSPODu a advokátů, ale také u pomáhajících profesí. Více u popisu rolí jednotlivých profesí a popisu změn ve výkonu jejich práce. Cílem definování a sladování postupu je dosáhnout co nejefektivnější aplikace (výkonu té dané profese) z pohledu, kapacity, schopností, know-how a času.

Popsali jsme PROČ, popsali jsme PRINCIPY a NÁSTROJE, teď se musíme zaměřit na KDO a JAK.

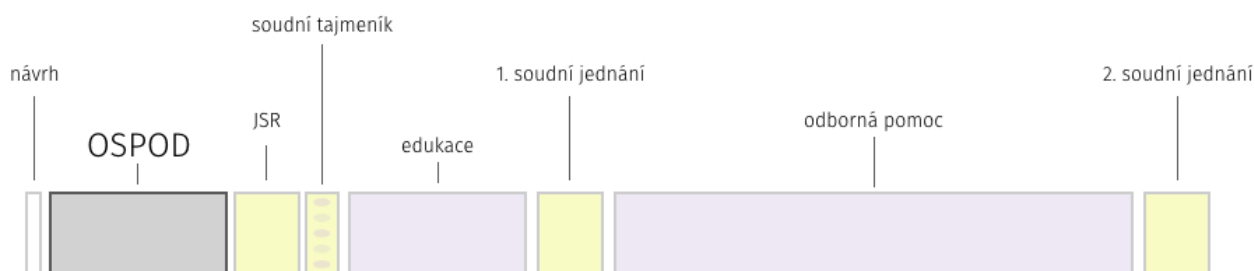
KDO

Subjekty interdisciplinární spolupráce:

- soud (§ 466 zřs)
- OSPOD jako opatrovník dítěte (§ 469/1 zřs)
- poskytovatelé sociálních služeb, (pedo)psycholog (474/1zřs)
- zapsaný mediátor (§ 100/2 osř)
- soudní znalec
- neziskové organizace (spolky),
- obce a kraje (zřizovatelé)
- jiné státní orgány (úřady práce, probační a mediační služba),
- advokáti

ROLE OSPOD

- informace (stává se relevantním partnerem pro rodiče)
- iniciace dohody
- doporučení odborné pomoci pro rodiče
- vede rodiče k znovupřevzetí rodičovské odpovědnosti
- realizuje společné setkání rodičů na OSPOD
- doprovází rodiče procesem opatrovnického řízení
- zprostředkovává perspektivu dítěte (20 proseb dítěte, web: www.pravonarodice.cz, aj.)
- účastní se JSR a soudních jednání

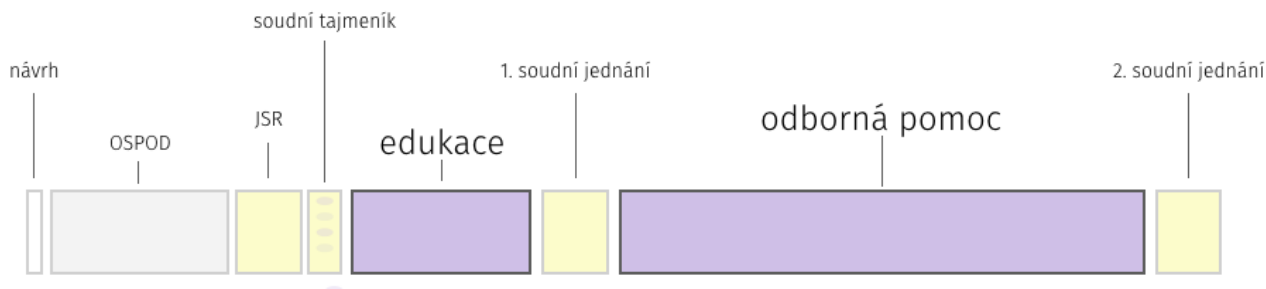
ZMĚNY PRO OSPOD

- větší efektivita a lepší pocit z úspěšné práce
- až na výjimky (např. v případě domácího násilí) nesepisuje návrhy jednomu z rodičů
- realizuje společné setkání rodičů před jiným soudním rokem
- standardně nesepisuje zprávu pro soud, o jednání s rodiči si sepisuje protokol z jednání
- osobně se účastní jiného soudního roku
- eliminace manipulace ze strany rodičů a přenášení odpovědnosti rodičů na OSPOD

- eliminuje se zatěžování OSPOD jedním z rodičů (neustále nové návrhy, předkládání důkazů (špinavé oblečení od zmrzliny, zalepené odřené kolínko apod.)
- získává respekt - ze strany rodičů i ostatních profesí
- jako člen týmu pomáhá vytvářet tlak na rodiče k převzetí rodičovské odpovědnosti a nalezení řešení v zájmu dítěte

ROLE PORADNY (pomáhajících profesí)

- výkon doporučené i uložené odborné pomoci (edukace, rodinná terapie, mediace...)
- zajištění dostupnosti odborné pomoci (komunikace, kapacity)
- orientace na řešení problému, deeskalace rodičovského sporu
- vysvětluje rodičům možné dopady jejich sporu a nevládnutí rozpadu soužití na jejich dítě
- vede rodiče k převzetí společné rodičovské odpovědnosti
- možnost zapojení dítěte (zejména v přetrvávajícím rodičovském konfliktu)
- pracuje s rodiči terapeuticky, učí rodiče komunikaci na rodičovské úrovni (v zájmu dítěte), ošetření rodiče (většinou není iniciátorem rozvodu), akcentuje vývojové potřeby dítěte
- na základě dotazu soudu informuje soud o zahájení, přerušení, ukončení odborné pomoci (edukace), o průběhu rodinné terapie
- posouzení rodičovských kompetencí - doporučení týkající se zapojení rodiče se sníženou nebo dočasně omezenou kompetencí do péče o dítě, vhodnost styku aj.

ZMĚNA PRO PORADNU

- větší efektivita poskytování odborné pomoci, větší vytížení poraden
- nutnost definice obsahu a kapacity poskytovaných služeb (edukace, rodinná terapie, mediace, asistované kontakty a předávání dítěte ke styku...)
- lepší vyvážení motivace na straně obou rodičů (tlak na rodiče)
- snazší zapojení do řešení a (aktivní) participace v odborné pomoci
- jasné definování zakázky
- znalost jednotného postupu všech profesí (jasný kontext pro práci s rodiči)
- jako člen týmu pomáhá vytvářet tlak na rodič k převzetí rodičovské odpovědnosti a nalezení řešení v nejlepším zájmu dítěte

MEDIÁTOR

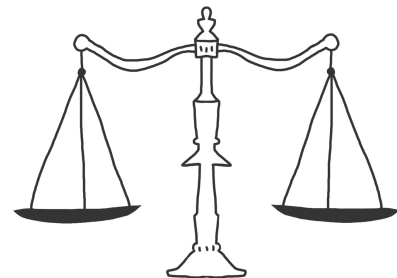
Je nezpochybnitelné, že mediátor, coby zástupce jedné z pomáhajících profesí, má v postupu řešení rodičovského konfliktu své nezastupitelné místo. Když cochemská praxe vznikala (již více než před 20-ti lety), byla mediace v plenkách zřejmě ještě i v Německu, mediátor jako profese v původním modelu nefiguruje. Naopak současné aplikování principů cochemské praxe v Německu s ním 100% počítá. Např. předseda soudu ve Wildeshausenu, kde principy cochemské praxe začlenili do svého postupu, který nazývají “Kooperativní wildeshausenské řízení”, je kromě “rodinného soudce” (z něm. Familienrichter) současně také systemickým koučem a mediátorem (příčemž mediaci poskytuje mimo obvod svého soudu).

Cesty jak začlenit mediaci do koordinovaného postupu a pevně ji etablovat v rámci interdisciplinární spolupráce se určitě najdou a může jich být hned několik. Je ale nutné říci, že v této fázi v ČR zatím nejsme. Tam, kde interdisciplinární spolupráci zatím aplikují, se “opřeli” o služby poraden pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy nebo jiné subjekty, které poskytují potřebnou škálu pomoci v rámci veřejné sociální služby. Jedním z důvodů byla relativně dobrá (nebo do budoucna ovlivnitelná) kapacita a dostupnost a především ochota místních zaměstnanců (sociální pracovníci, psychologové) zapojit se do etablování změny. Zřejmě i toto bude ale soud od soudu resp. okres od okresu rozdílné.

Bude také záležet na aktivním zapojení mediátorů na “formování” trhu a jejich nabídce zapojení. Já osobně vnímám jako velmi přínosnou kombinaci služeb poradny a mediátora. Kdy velmi laicky řečeno, proběhne v poradně “ošetření” a edukace a za pomoci mediátora vypracují rodiče společnou dohodu. Sami mediátoři by uměli také nejlépe vést své kolegy v rámci interdisciplinárního týmu k tomu, jak rozpoznat “vhodnost” rodičovského páru pro mediaci a koordinovat postup dle konkrétních možností a kapacit.

ROLE SOUDU

- vede rodiče k znovupřevzetí společné rodičovské odpovědnosti i odpovědnosti za rozhodnutí
- orientuje rodiče na zájem dítěte
- odkazuje rodiče na využití odborné pomoci
- ukládá absolvování odborné pomoci
- z pozice své autority: vytváří tlak na rodiče, vysvětluje, jak bude vyhodnocovat jejich rodičovské kompetence
- jmenuje OSPOD kolizním opatrovníkem
- ustanovuje soudního znalce
- určuje postup v řízení (stanovení termínů jednání, nařízení poradenské péče, mediace,...)

ZMĚNA PRO SOUD

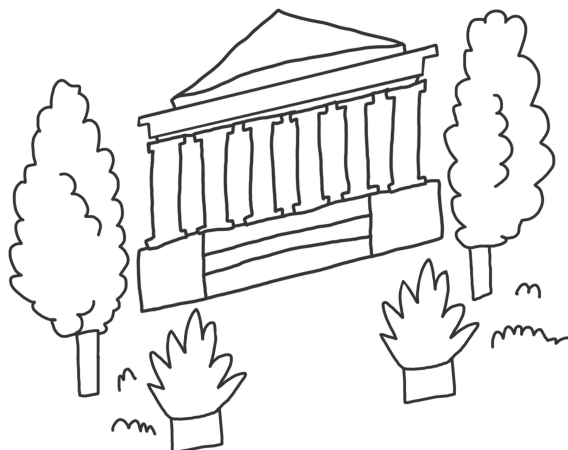
- zefektivnění práce (zkrácení délky sporu, lepší životnost dohod)
- je členem interdisciplinárního týmu, setkává se s ostatními zástupci profesí, je otevřený komunikaci
- zvýšené nároky na komunikační dovednosti soudců
- v první fázi přistupuje k rodičům jako k partnerům, je jim nápomocen při převzetí odpovědnosti za osud svého dítěte
- posuzuje rodičovské kompetence na základě jejich vůle a ochoty nalézt společné řešení
- klade důraz na faktické projevy chování rodiče, jeho ochoty spolupracovat a domlouvat se s druhým rodičem i odborníky, schopnost uzavírat a dodržovat zatímní dohody
- účinnější využívání znaleckých posudků, tzn. posudky jsou nařizovány pouze v případech, kdy existují důvodné pochybnosti týkající se rodičovských kompetencí, příp. dítě má specifické potřeby
- může se měnit organizace práce na soudu související s opatrovnickou agendou

ROLE SOUDNÍHO ZNALCE

- využití pouze v malém % případů, kde existují indicie o narušených kompetencích rodiče/ rodičů nebo se jedná o dítě se specifickými potřebami
- nerozhoduje o formě péče (péče jednoho rodiče, střídavá péče), toto je v kompetenci soudce
- vysvětluje rodičům možné dopady jejich sporu a nezvládnutí rozvodu na dítě

ZMĚNA PRO SOUDNÍHO ZNALCE

- počty posudků a četnost využití soudního znalce se sníží
- v případech, chybějících nebo narušených rodičovských kompetencí jednoho nebo obou rodičů se může stát velmi potřebným odborníkem a poradcem, tzn. na dotaz soudce může v rámci posudku dát odborné doporučení týkající se: vhodnosti zapojení do péče, vhodnosti styku, možnosti přechodné úpravy a jejich pravidel vzhledem k problému na straně rodiče a vývojovým potřebám dítěte aj.

PROČ TO U NÁS FUNGOVAT ~~NE~~MŮŽE!

- je to model ze zahraničí (Německa), nepřenositelný kvůli systémovým a kulturním specifikům
- v Německu mají občané větší úctu k institucím a státnímu systému
- už to u nás funguje, principy cochemské praxe aplikujeme dávno
- kapacita poraden pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy je nedostačující
- soudce musí být nezávislý, spolupráce s ostatními profesemi jeho nezávislost ohrožuje
- advokát musí hájit “oprávněný zájem klienta” a tudíž nesmí být součástí nějaké spolupráce s ostatními profesemi
- kolizní opatrovník jako účastník řízení je díky interdisciplinární spolupráci zvýhodněn a to není dobře

Kdybych si všechny tyto překážky připustila jako reálné hned na začátku svého úsilí prosadit etablování této praxe u nás, skončila bych dříve, než bych vůbec začala. Tak se na ně pojďme podívat:

• JE TO MODEL ZE ZAHRANIČÍ (NĚMECKA), NEPŘENOSITENÝ KVŮLI SYSTÉMOVÝM A KUTURNÍM SPECIFIKŮM

Cochemská praxe se z Německa šíří do celého světa. Dokonce Evropě i tak vzdálené Japonsko o ni projevilo zájem a zástupci z Japonska se byli v Německu učit, jak se to dělá. Navíc staví tato praxe na obecně platných principech, které lidstvo zná už staletí. Více hlav víc ví, více očí víc vidí. Když se dva nemohou dohodnout, potřebují třetího, který jim buď umožní domlouvat se nebo je rozsoudí. Spojíme-li své síly a rozdělíme-li si práci, zabere nám jednotlivě méně času a výsledek bude lepší. Aplikace cochemské praxe nebo-li interdisciplinární spolupráce **není podmíněná ani geograficky ani kulturně**.

• V NĚMECKU MAJÍ OBČANÉ VĚTŠÍ ÚCTU K INSTITUCÍM A STÁTNÍM ORGÁNŮM

Když jsem tento argument některých Čechů řekla na setkání s odborníky z Německa (opatrovnícký soudce, zástupce Jugendamtu, kolizní opatrovník, zástupci neziskových organizací) na české ambasádě v Berlíně, strhl se bouřlivý smích a následovalo líčení příkladů z praxe, po jejichž vyslechnutí jsem si řekla, že jsme na tom u nás s tím respektem k institucím ještě dost slušně.

• UŽ TO U NÁS FUNGUJE, PRINCIPY COCHEMSKÉ PRAXE APLIKUJEME DÁVNO

Tenhle argument mě vždycky trochu překvapí, protože statistiky a nakonec i poznatky z praxe o tom nesvědčí. Ty výsledky tomu neodpovídají. Víím, jak to ti, jenž tento argument vznáší, myslí. Principy cochemské praxe nebo interdisciplinární spolupráce skutečně nejsou ničím světoborným a nějakým zcela novým know-how. Řada zástupců profesí je aplikuje, ovšem téměř vždy izolovaně, bez koordinace a spolupráce se všemi ostatními místně příslušnými profesemi. Je to tedy chválihodné, ale aby ty výsledky byly, chce to ještě malinko dotáhnout. Víím, oslovit soud z pozice poradny nebo pozice OSPOD a nabídnout platformu pro spolupráci a koordinovaný postup není vůbec snadné.

- **KAPACITA PORADEN PRO RODINU, MANŽELSTVÍ A MEZILIDSKÉ VZTAHY JE NEDOSTAČUJÍCÍ**

Ze začátku možná ano, ale není to neřešitelný úkol. Tím, že se zástupci profesí schází a že se interdisciplinárních setkání občas účastní i zástupce ze strany zřizovatele, lze v rámci komunitního plánování kapacity do budoucna zajistit. Oč snazší bude žádat o navýšení personální kapacity poradny, když tak společně učiní poradna, soud a OSPOD.

- **SOUDECE MUSÍ BÝT NEZÁVISLÝ, SPOLUPRÁCE S OSTATNÍMI PROFESEMI JEHO NEZÁVISLOST OHROŽUJE**

Byla jsem přítomna workshopu se soudcem Jürgenem Rudolphem (první soudce v Německu, který začal dle cochemské praxe soudit), kde se ho účastníci přesně na toto téma zeptali. Jeho odpověď: “Jsem já nezávislý proto, že nečtu e-maily, nezvedám telefony, nekomunikuji anebo jsem nezávislý, když si po vyslechnutí jedné strany doplním aktivně informace od té druhé, abych si mohl vytvořit objektivní úsudek?” Více asi netřeba dodávat.

- **ADVOKÁT MUSÍ HÁJIT “OPRÁVNĚNÝ ZÁJEM KLIENTA” A ŘÍDIT SE JEHO POKYNY**

Brání tedy advokátům etický kodex v postupu v souladu s cochemskou praxí nebo interdisciplinární spoluprací, která se jí inspiruje? A co to vlastně je?

Advokátům je často vyčítáno, že konflikt rodičů vyhrocují. Samozřejmě jen někteří, nelze to brát obecně. Z řad soudců, OSPODu a často také pomáhajících profesí, kteří s rodiči pracují, tato kritika zaznívá. Nelze se tomu ani moc divit. Učí se to většinou již na škole, učí se to v roli koncipientů od svých kolegů v právnických kancelářích, je to obvyklý postup ve všech dalších oblastech práva. Jsou nastaveni litigačně, s cílem vyhrát klientovi spor. V takovém světle se tedy “oprávněný zájem klienta” jeví jako “vyhrát spor”, snažit se prosadit to, co klient chce.

vs.

Často je opomíjen fakt, že advokát poskytuje PORADENSTVÍ, právní poradenství, službu. Měl by tedy být schopen klientovi poradit a tam, kde to kontext vyžaduje, i nad rámec oblasti práva. Jde tedy o to klienta vyslechnout, zhodnotit jeho přání a představy, zasadit je do kontextu a prodiskutovat s ním své odborné stanovisko. V takovém světle se “oprávněný zájem klienta” v opatrovnických věcech jeví mnohem složitěji a je zcela zřejmé, že ke znalosti práva je třeba ještě disponovat základními znalostmi z pedopsychologie (znát možnosti dopady sporu rodičů na dítě a být schopen je zprostředkovat).

Je tedy zřejmé, že “oprávněný zájem klienta” je stejně jako třeba “nejlepší zájem dítěte” věcí výkladu a troufám si říci, že porozumění a výklad obou termínů by mohl být ukazatelem pro výběr právního zástupce, indikátorem kvality nabízených služeb.

Zapojení advokátů do interdisciplinární spolupráce v ČR nic nebrání. Ani samotná Advokátní komora, která je sice proti písemnému zavázání se ke smírčímu postupu, nevidí problém v tom, aby se advokáti svobodně rozhodli a touto smírčí cestou řešení rodičovského sporu šli.⁴

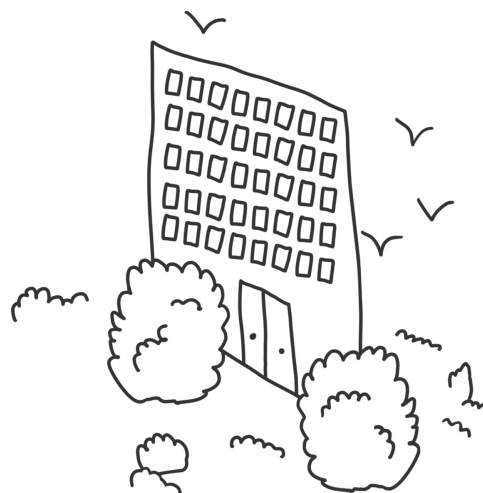
Takový postup ovšem vyžaduje odvahu vystoupit z komfortní zóny, konfrontovat klienta s nepříjemnými dopady, umět mu vysvětlit, že prosadit to, co si přeje může vést k jeho celoživotní prohře. Pokud tohle advokát zvládne, a v interdisciplinární spolupráci se může opřít o zástupce ostatních profesí, kteří mluví stejně, přináší klientovi v rámci své služby velkou přidanou hodnotu. Nebál se jít nad rámec své povinnosti, doprovodil klienta životní krizí a přispěl k úspěšnému vyřešení sporu. Získává nejen jeho vděk a důvěru, ale také potencionálního klienta do budoucna (a to nejen v "rodinných" věcech).

• KOLIZNÍ OPATROVNÍK JAKO ÚČASTNÍK ŘÍZENÍ JE DÍKY INTERDISCIPLINÁRNÍ SPOLUPRÁCI ZVÝHODNĚN A TO NENÍ DOBŘE

Nejsem právník, abych uměla zhodnotit tento argument v celém kontextu řízení a postavení jednotlivých stran a účastníků řízení. Z pozice laika vnímám, že žádné faktické zastoupení třetí strany (dítěte) v ČR nemáme. Nemáme advokáta dítěte ani jinou instituci, která by tento úkol naplňovala. Vidím tedy spíše velké znevýhodnění dítěte v současné situaci, protože jeho práva má chránit kolizní opatrovník, který je v jedné osobě (v naprosté většině) zároveň i poskytovatelem poradenství jeho rodičům. To je jasný střet zájmů a pro současné kolizní opatrovníky nezáviděníhodný úkol. Jako laikovi mi také stále do celého kontextu problikává Úmluva o právech dítěte a nadřazenost nejlepšího zájmu dítěte. Za sebe mám jasno, cokoliv co pomůže dítěti, je dobré a má prioritu nad vším ostatním.

Kladu si také otázku, jaká konkrétní zvýhodnění by to měla být? Že může OSPOD komunikovat se soudem? Že spolu sladují postup, aby se nedělaly zbytečné věci, které administrativně řízení prodlužují? Že sdělují rodičům stejné věci, vedou je k znovupřevzetí rodičovské odpovědnosti? Nevím, ale je dobře, že tento argument zazněl a snad bude podroben i nějaké širší diskusi.

Stejně jako role kolizního opatrovníka do budoucna. Možná by stála za úvahu představa nezávislé profese, jejíž zástupci by byli členy profesní komory, která by dohlížela na akreditaci, ucelené profesní vzdělávání, standardy kvality apod. Své služby by nabízeli okresním soudům ve svém působišti a tím hlavním kritériem, který by reguloval "trh" by byla kvalita jejich práce. Právě oni by mohli, v zájmu dítěte, být nositeli interdisciplinarity a záběr jejich znalostí a dovedností by byl skutečně multidisciplinární.

⁴ Toto je ve zkratce stanovisko ČAK, které tlumočil na semináři v Poslanecké Sněmovně, dne 17.2.2017, její zástupce pan JUDr. Milan Hoke.

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE - OS NOVÝ JIČÍN

Pro vznik interdisciplinární spolupráce v opatrovnickém řízení, kdekoliv v ČR, je zapotřebí aktivního zapojení soudu. Pokud ten se aktivně nezapojí do etablování tohoto postupu, je šance na vznik skutečně funkční interdisciplinární spolupráce výrazně menší. Výkony jednotlivých profesí musí být koordinované a soudce je tím, kdo v podobě termínů průběh řízení určuje.

V ČR funguje interdisciplinární spolupráce inspirovaná cochemskou praxí u několika okresních soudů. Některé mají za sebou již měsíce fungování, některé jsou v přípravné fázi nebo tuto praxi prozatím zkouší jednotliví soudci. V rámci Justiční akademie různou formou sdílí své zkušenosti a snaží se ve spolupráci najít optimální řešení problémů, s nimiž se při etablování této praxe potýkají nebo potýkali. Jde o živý proces, který je u různých soudů v různých fázích etablování a vývoje.

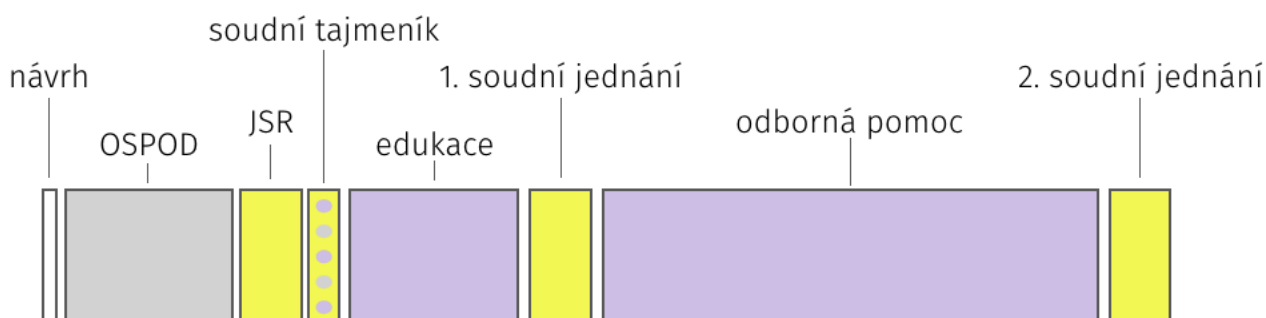
Důležité je, že se to děje a že soudců (ostatně stejně jako zástupců ostatních profesí) se zájmem o tento postup a přístup v řešení rodičovského konfliktu v rámci opatrovnického řízení přibývá.

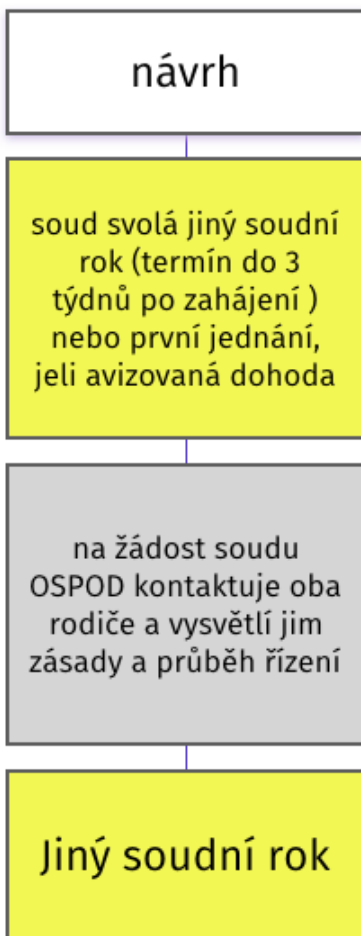
V tomto PDF manuálu uvádíme jako příklad dobré praxe postup interdisciplinárního týmu při OS Nový Jičín, který může být inspirací a návodem, jak proces zavádění interdisciplinární spolupráce uchopit a realizovat.

MÍSTO NAROZENÍ: NOVÝ JIČÍN

Nový Jičín, březen 2016 - konala se první schůzka řídicí skupiny, jejímiž členy jsou: soudci OS NJ (opatrovnický úsek), soudní tajemník ("sociální pracovnice soudu"), zástupci OSPOD (6 OÚ ORP), CPP, p.o. (Centrum psychologické pomoci - pobočka Rodinné a manželské poradny Nový Jičín), KÚ MSK, mediátor, advokát a občasní hosté (zváni vždy relevantně k aktuálně řešenému tématu (domácí násilí, komunitní plánování, aj.). OS Nový Jičín je organizován v minitýmech, které sestávají ze soudce, VSÚ (vyšší soudní úřednice) a rejstříkové vedoucí. Soudní tajemník je k dispozici všem týmům na opatrovnickém úseku.

POSTUP - OS NOVÝ JIČÍN

FÁZE PŘED ZAHÁJENÍM ŘÍZENÍ

- a) rodič/e se nejprve obrátí na OSPOD s žádostí o sepsání návrhu:
- b) jeden z rodičů podá návrh na soud
- c) rodič/e se nejprve obrátí na CPP, p.o.

FÁZE PŘED ZAHÁJENÍM ŘÍZENÍ

a) rodič/e se nejprve obrátí na OSPOD s žádostí o sepsání návrhu:

V případech, kdy se jeden z rodičů obrátí nejprve na OSPOD ohledně pomoci se sepsáním návrhu, mu pracovník OSPOD sdělí, že je samozřejmě povinen poskytnout mu poradenství, že jde ale o věc, která se týká jejich společného dítěte a proto by bylo vhodné, sejít se společně. Zeptá se, zda je rodič schopen sám kontaktovat druhého rodiče nebo mu nabídne svou pomoc.

Při společné schůzce rodiče poučí o rodičovských kompetencích a participačních právech dítěte, seznámí je s postupy a principy rozhodování soudu, vysvětlí průběh řízení a předá rodičům informační leták. Snaží se rodiče vést k (zatímní) dohodě o předmětu řízení, vede je k zajištění důkazů. Až na výjimky neseptá návrh jen jednomu z nich.

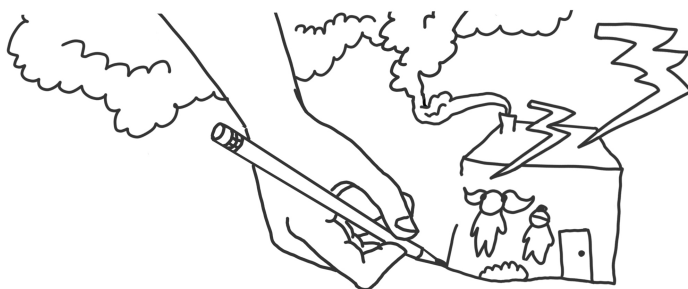
VÝSTUP: protokol o jednání s rodiči

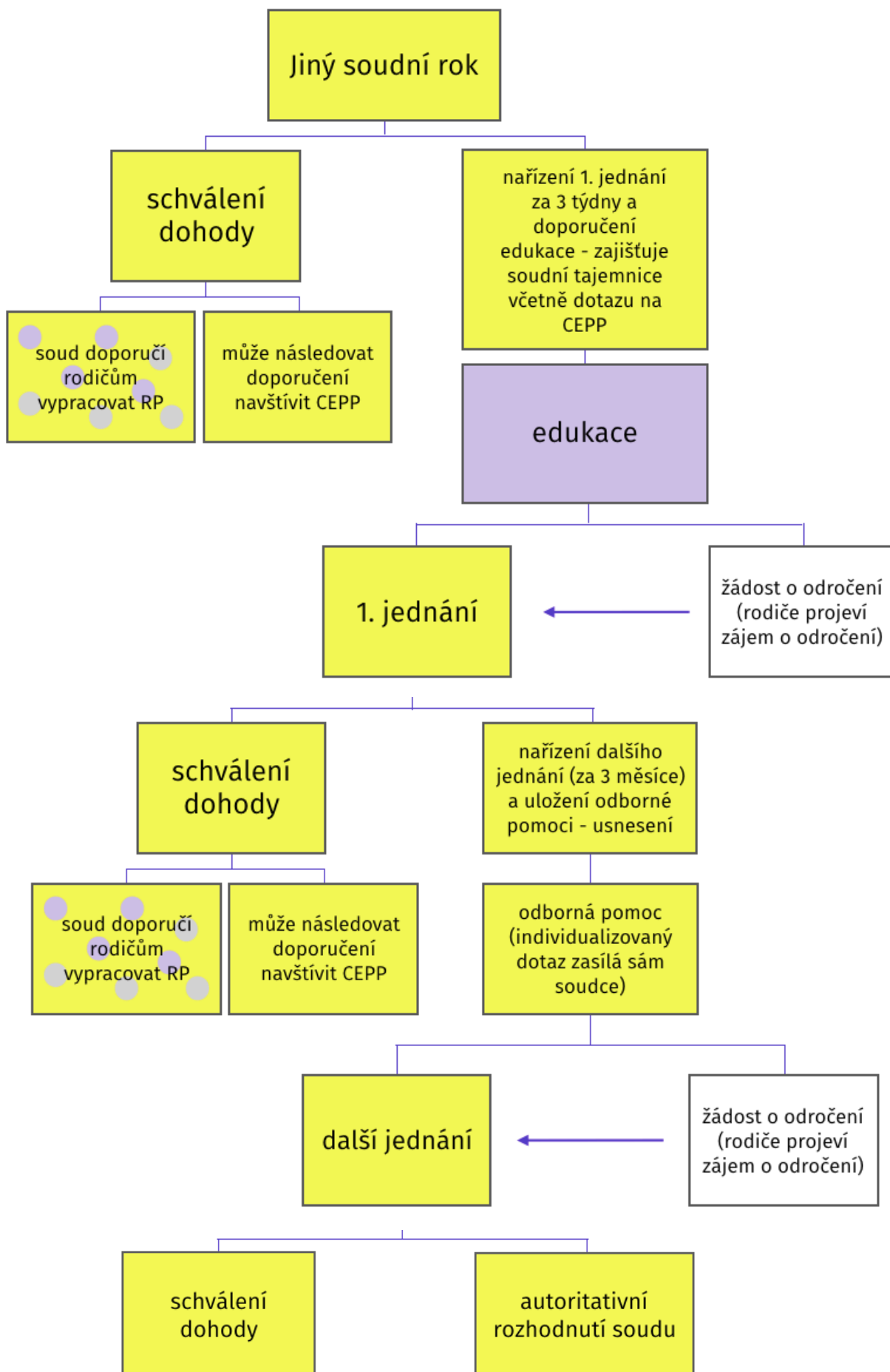
b) jeden z rodičů podá návrh na soud:

Už v podstatě je rodič požádán o uvedení kontaktních údajů (telefon a e-mail), svých a druhého rodiče. Soud (VSÚ) posoudí náležitosti návrhu a rozhodne o jmenování opatrovníka dítěti, posléze kontaktuje OSPOD a rodiče. Na jeho žádost pak OSPOD zrealizuje do termínu Jiného soudního (JSR) roku společnou schůzku obou rodičů.

c) rodič/e se nejprve obrátí na Centrum psychologické pomoci, p.o.

V takovém případě je rodič motivován ke kontaktování druhého rodiče (pokud se nedostaví společně) a společné schůzce, za účelem sepsání společného návrhu. Při své práci postupuje obdobně jako OSPOD - tzn. zeptá se, zda je rodič schopen sám kontaktovat druhého rodiče nebo mu nabídne svou pomoc. Při společné schůzce hovoří s rodiči o obsahu rodičovské odpovědnosti, rodičovských kompetencích a participačních právech dítěte, seznámí je s postupy a principy rozhodování soudu, rolí OSPOD jako kolizního opatrovníka, vysvětlí průběh řízení a předá rodičům informační leták. Snaží se rodiče vést k (zatímní) dohodě o předmětu řízení, vede je k zajištění důkazů.

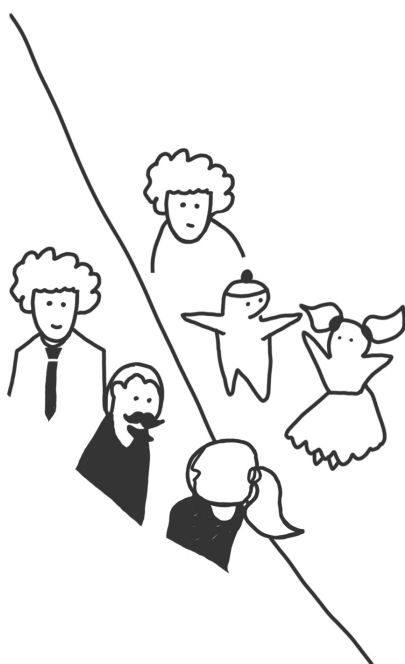
JINÝ SOUDNÍ ROK

Během jiného soudního roku informuje soudce rodiče o průběhu řízení, o principech, kterými se bude řídit při posuzování rodičovských kompetencí - totiž dle faktického chování, kterého je svědkem nebo které mu zprostředkuje OSPOD, dle projevů vůle hledat řešení v zájmu dítěte a aktivního uchopení rodičovské odpovědnosti - vůle domlouvat se a hledat společné řešení nebo dodržovat zatímní dohody. Soudce vede rodiče k zajištění důkazů potřebných pro řízení, informuje je o rodičovském plánu a "odesílá" rodiče k soudnímu tajemníkovi.

Výstup: protokol o JSR - ideálně se zatímní dohodou. Je-li dosaženo dohody o předmětu řízení, soudce ihned nařídí jednání a pokud účastníci souhlasí se zkrácením lhůty k předvolání, pokračuje protokolem o jednání.

SOUDNÍ TAJEMNÍK

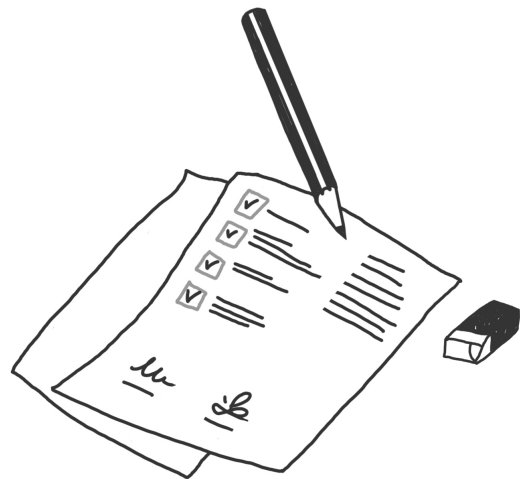

Náplní práce soudního tajemníka pro opatrovnický úsek je edukace rodičů a naplňování participačních práv dítěte. Edukací rodičů se rozumí rozhovor s rodiči bezprostředně po JSR, během něhož je jim vysvětlena rodičovská odpovědnost, povinnosti z ní vyplývající, práva dítěte, jeho potřeby, možné následky rodičovského sporu na dítě, aj. Pomáhá rodičům vypracovat rodičovský plán, a to i v případě, že dohodu již mají nebo se ji chystají uzavřít. Pokud dohodu ještě nemají, vede je k uzavření zatímní dohody, zprostředkovává termín pro první sezení v poradně (doporučená nebo uložená odborná pomoc).

ODBORNÁ POMOC - EDUKACE

- celkem max. 4 setkání v průběh 3 týdnů (od JSR do 1. jednání)
- první informační schůzka s oběma rodiči ("zjištění zakázky", poučení o průběhu doporučené odborné pomoci, seznámení s pravidly poskytování odborné pomoci, mlčenlivost a sdělování údajů soudu, poskytování sociálně-právního poradenství)
- dotaz, zda u jiného soudního roku došlo k zatímní dohodě o předmětu řízení, pokud ne, vede rodiče k jejímu uzavření
- domluvení termínu dalšího setkání (společná schůzka či oddělené setkání)

Obsahem dalších setkání je poskytnutí sociálně právního poradenství (o průběhu soudního jednání, postupu zainteresovaných subjektů, roli OSPOD jako kolizního opatrovníka), s rodiči je hovořeno o obsahu rodičovské odpovědnosti, rodičovských kompetencích, roli obou rodičů v životě dítěte, respektování rodičů navzájem v jejich rodičovských rolích, právu (a potřebě) dítěte na péči obou rodičů a kontakt s nimi. Zdůrazňuje se důležitost pozitivní komunikace o záležitostech dítěte, oddělení partnerského konfliktu od rodičovství a hovoříme o dopadech rodičovského konfliktu na dítě. Rodiče jsou vedeni k převzetí rodičovské odpovědnosti, odpovědnosti za budoucí život dítěte a smírnému řešení. Snahou je obnovení komunikace mezi rodiči o zájmu jejich dětí, posunutí zájmů dítěte a jeho současné situace do středu zájmu obou rodičů, projednání a snaha o společné vypracování písemného seznamu konkrétních pravidel, která budou upravovat budoucí styk s dítětem a péči o něj. Rodiče jsou vedeni, aby přiměřeným způsobem o situaci informovali dítě, naslouchali jeho přáním a respektovali jeho potřeby.

VÝSLEDEK ODBORNÉ POMOCI

- Dohoda rodičů - výsledkem může být zpětvzetí návrhu zpravidla spojené s mimosoudní dohodou (založená jen u rodičů, popř. předložená k založení OSPOD či soudu společně se zpětvzetím návrhu) nebo dohoda předložená rodiči soudu ke schválení (případně nad její rámec písemně formulovaný seznam pravidel, na kterém se oba rodiče shodli). Poradna posléze poskytuje rodičům podporu při zavedení těchto pravidel do praxe a jejich dodržování. Dohodu předloží soudu rodiče. Při sepisování dohod o předmětu soudního řízení (nejčastěji péče, výživa, styk) se použijí vzory vykonatelných výroků. Pokud se rodiče domluví i na jiných otázkách, srozumitelným a určitým způsobem se zachytí obsah jejich dohody.
- Rodiče se nedohodli. Poradna (ne)doporučí případnou další odbornou pomoc a její formu.

- Rodiče se nedohodli ve lhůtě do nařízeného jednání, ale existuje šance, že při pokračování odborné pomoci mohou dohody dosáhnout → rodiče jsou vedeni k další spolupráci s psychologem poradny → tuto skutečnost sdělí rodiče soudu → soud jednání odročí až na dobu tří měsíců (po konzultaci s poradnou). Následně se postupuje podle první či druhé odrážky.
- Obnovení komunikace mezi rodiči o zájmu jejich dětí.
- Posunutí zájmů dítěte/děti a jeho/jejich současné situace do středu zájmů obou rodičů.
- Právo dítěte na kontakt s otcem i matkou.
- Projednání a snaha o společné vypracování písemného seznamu konkrétních pravidel, která budou upravovat budoucí styk s dětmi a péči o ně.

MLČENLIVOST POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Rodiče (klienti) jsou při první návštěvě informováni písemně i ústně, že s ohledem na to, že přicházejí v souvislosti s probíhajícím soudním řízením, může soud žádat o sdělení informací týkající se poskytování služeb CPP (doporučená i uložená odborná pomoc).

Dotaz na poskytovatele sociální služby:

*Rodičům bylo soudem doporučeno, aby vyhledali odbornou pomoc v Rodinné a manželské poradně Nový Jičín - Centrum psychologické pomoci
Dle § 128 osř a § 100/3 z. 108/2006 Vás soud uctivě žádá o sdělení, zda rodiče u Vás odbornou pomoc vyhledali, zda se dohodnutých setkání účastnili, zda došlo k uzavření dohody nebo zatímní dohody. Dále žádáme o případné uvedení skutečností, na jejichž sdělení soudu se oba rodiče domluvili.*

Máte-li za to, že by v projednávané věci bylo vhodné, aby byla rodičům uložena další odborná pomoc, žádáme o doporučení její formy.

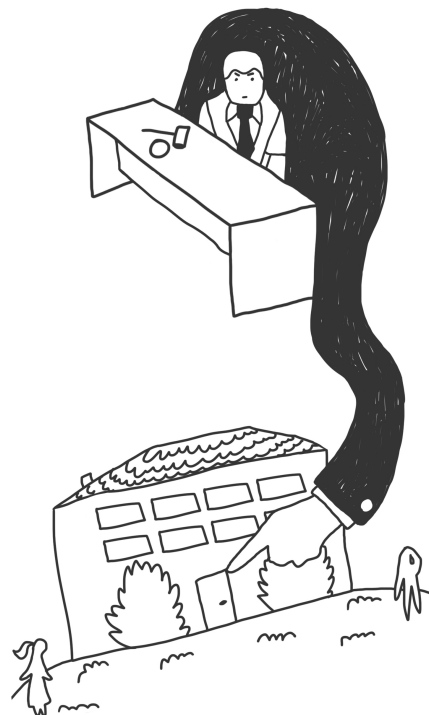
§ 100/3 z. 108/2006 údaje týkající se osob, kterým jsou poskytovány sociální služby nebo příspěvek, které se subjekty uvedené v odstavcích 1 a 2 při své činnosti dozvědí, sdělují jiným subjektům, jen stanoví-li tak tento zákon nebo zvláštní zákon35); jinak mohou tyto údaje sdělit jiným subjektům jen s písemným souhlasem osoby, které jsou poskytovány sociální služby nebo příspěvek.

SOUDCE

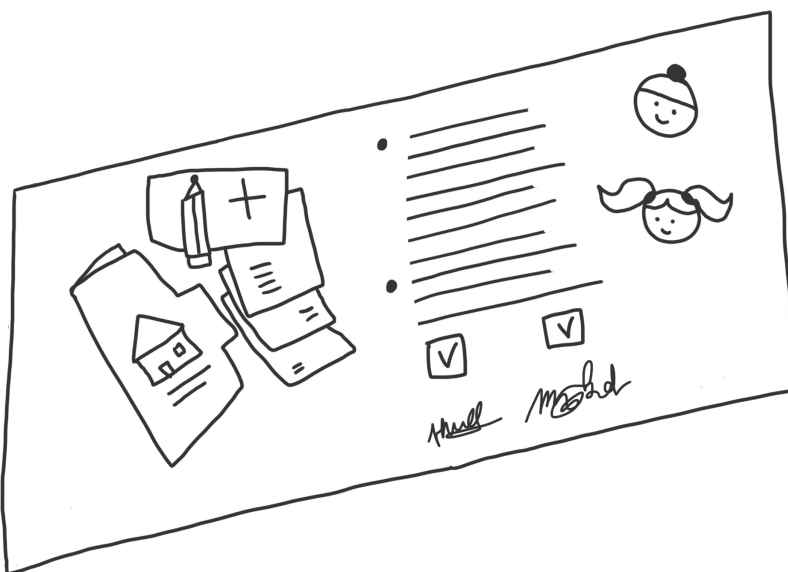
Z čeho vychází soudce při autoritativním rozhodování?

- projevy rodičovských kompetencí – který rodič je spíše schopný nahlížet na věc optikou dítěte, který více respektuje druhého v jeho rodičovské roli, který nevyužívá konfliktní strategii, který dokáže oddělit partnerský konflikt od rodičovství...
- vůle uzavřít zatímní dohodu o předmětu řízení a dodržovat ji
- postoj rodičů k dobrovolné a uložené odborné pomoci – účast, aktivita, ochota řešit problém
- faktické chování a projevy před soudem, OSPOD a poskytovateli odborné pomoci

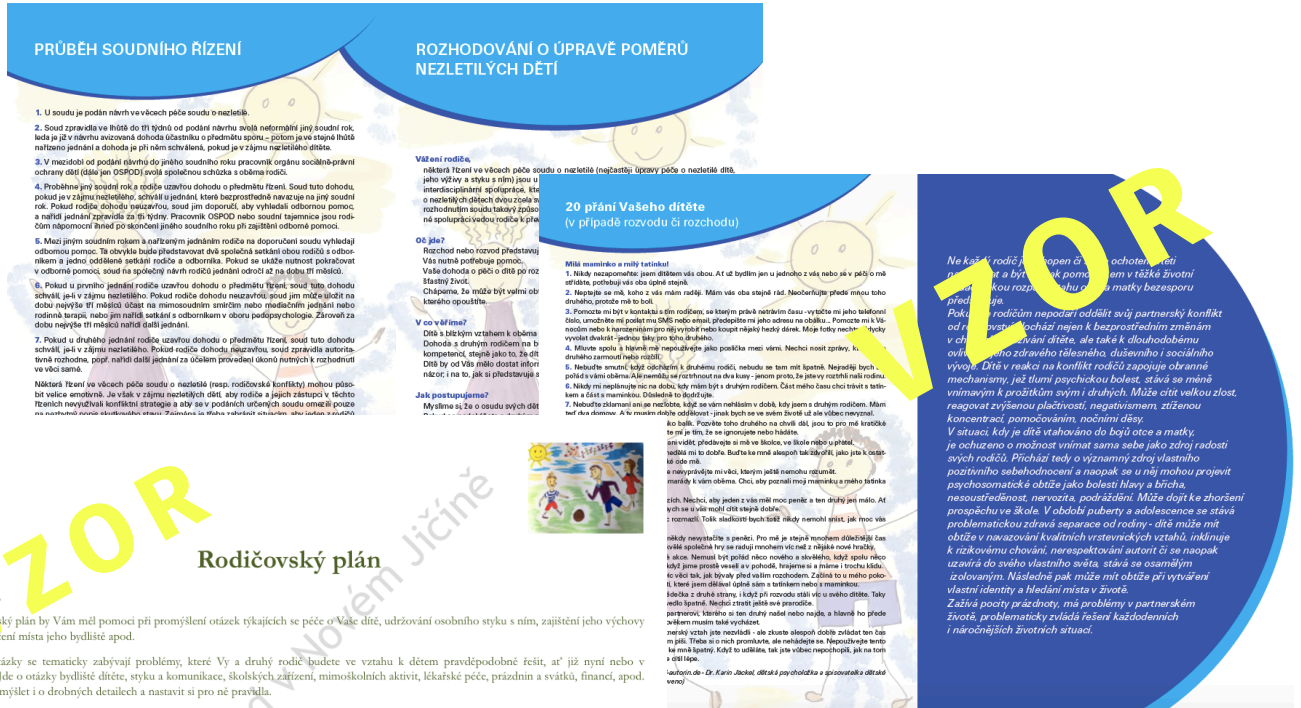
NOVÉ NÁSTROJE

- společná schůzka rodičů na OSPOD
- edukace rodičů
- soudní tajemník
- informační leták
- rodičovský plán
- kroužek Dětský průvodce světem rozvodu (zapojení dítěte)
- koordinovaný postup (soustředěný tlak na rodiče - jejich efektivní zapojení do řešení)
- rychlý sled (deeskalace sporu, umocnění tlaku na rodiče k převzetí rodičovské odpovědnosti za budoucí život dítěte)
- využívání JSR
- webové stránky OS Nový Jičín s informacemi týkajícími se řízení soudu ve věci péče o nezletilé

VZORY A ZDROJE INFORMACÍ

Informační leták, rodičovský plán (web justice.cz/OS Nový Jičín/Řízení soudu ve věcech péče o nezletilé)

www.cochem.cz

<http://www.justice.cz/Justice2/soud/soud.aspx?o=153&j=163&k=1574&page=1>

www.pravonarodice.cz

www.detskypruvodcerozvodem.cz

publikace UMPOD, Interdisciplinární spolupráce v nejlepší zájmu dítěte

https://www.umpod.cz/fileadmin/user_upload/Evropsky_projekt_Rozvoj_partnerstvi/Sborniky/Interdisciplinari_spoluprace_v_nejlepsim_zajmu_dite.pdf

PDF MANUÁL VZNIKL ZA PODPORY NADACE SIRIUS

Autor:

Markéta Nováková, Cochem.cz, z.s.

ve spolupráci s **Mgr. Pavla Poláková**

a **Mgr. Pavla Churavá**

www.cochem.cz

www.facebook.com/cochemskymodel

